

Januari 2018

Omwille van de orkaan Irma werden de voorbereidingen met een maand uitgesteld, maar als alles verder normaal kan verlopen, zal Cuba vóór 24 februari 2018 nieuw samengestelde gemeente- en provincieraden en parlement hebben. Hoe verlopen verkiezingen in Cuba? Vooraf dit: Cuba heeft een eenpartijstelsel, maar dat betekent niet dat alle kandidaten of verkozenen tot deze Partido Comunista de Cuba – PCC behoren. Trouwens, de PCC is geen verkiezingspartij en speelt geen directe rol bij de organisatie van de verkiezingen.

Bestuurlijk kent Cuba, net zoals wij, drie niveaus: de gemeenteraad, de provincieraad en het nationaal parlement. Deze drie niveaus samen vormen de Poder Popular of Volksmacht. De samenstelling van deze raden en het verkiezingsproces moeten garanderen dat deze asambleas een weerspiegeling zijn en de belangen behartigen van de bevolking. Om de 2 ½ jaar houdt Cuba gemeenteraadsverkiezingen, wat men de ‘elecciones parciales’ noemt. Om de 5 jaar vinden de ‘elecciones generales’ plaats. Deze algemene verkiezingen verlopen in twee delen: in een eerste ronde worden de gemeenteraden verkozen en in een tweede ronde de provincieraden en de nationale vergadering. Om de band tussen bevolking en bestuur te garanderen, heeft Cuba gekozen voor een systeem waarbij de verkozenen in de gemeenteraad, de provincieraad en het parlement een directe band met hun geografische achterban behouden.

Elke wijk haar vertegenwoordiger in de gemeenteraad

De verkiezingsdag vormt het afsluitstuk van een heel intens proces in alle wijken van het land, met als eerste stap het aanduiden van de kandidaten. Omdat de gemeenteraad een weerspiegeling van de bevolking moet zijn, is het belangrijk dat er kandidaten uit elke wijk op de lijst komen. Omgekeerd, elk gemeenteraadslid vertegenwoordigt en verdedigt de belangen van zijn kieskring. Alle gemeente, die doorgaans groter in oppervlakte zijn dan de Belgische, zijn onderverdeeld in minstens 30 kieskringen of ‘circunscripciones’. Binnen elke circunscripción organiseert de gemeentelijke kiesraad meerdere vergaderingen per wijk waarop zij alle stemgerechtigde volwassenen (>16 jaar) uitnodigt. Een concreet voorbeeld:

CUBANEN KIEZEN NIEUWE GEMEENTERADEN, PROVINCIERADEN EN PARLEMENT

de kieskring 51 van de gemeente Plaza de la Revolución nodigde de ongeveer 4.000 stemgerechtigden uit op 7 wijkvergaderingen. Hier kan iedereen zichzelf of een andere persoon uit de kieskring als kandidaat voorstellen. Op het einde van de vergadering stemmen de aanwezigen bij handopsteking over welke persoon het best als kandidaat voor de gemeenteraad naar voor wordt geschoven. Zo draagt kieskring 51 uiteindelijk 7 kandidaten voor. Dit proces is heel intens. Om een beeld te geven: tussen 4 september en 30 oktober werden in heel Cuba 45.688 wijkvergaderingen gehouden, ongeveer 6.000 personen voorgedragen en tenslotte 2.704 als kandidaat weerhouden.

In de tweede helft van november trekken de Cubanen naar de stembus voor de samenstelling van de gemeenteraden. Wat voor ons misschien raar overkomt, maar Cuba kent geen verkiezingscampagnes. De kiescommissie stelt van elke kandidaat een korte biografie samen met hierop een foto, de naam, de beroepsbezigheden en een korte motivatie waarom de persoon als kandidaat genomineerd is. Deze lijsten worden opgehangen op de publieke plaatsen van de gemeente. Op de stembusdag kiezen de Cubanen per kieskring hun vertegenwoordiger/ster in de gemeenteraad.

Eenmaal de gemeenteraad samengesteld, kiezen de leden onder elkaar een voorzitter, een voorzitter en een secretaris. Deze drie, en enkel zij, krijgen van hun werkgever -met behoud van loon- voor 2 ½ jaar politiek verlof om zich op het bestuur van de gemeente toe te leggen. Om de zes maanden moeten alle verkozenen in hun kieskring rekenschap gaan afleggen over wat de gemeente heeft gerealiseerd, wat niet en waarom. Zoals overal, is er natuurlijk altijd een gebrek aan geld om alle mooie plannen te realiseren. Als een kieskring van oordeel is dat hun afgevaardigde zich onvoldoende van zijn taak kwijt, kan deze hem of haar ook afzetten.

Provincieraad en nationaal parlement: een afspiegeling van de bevolking

Na de stembusgang voor de gemeenteraden in november volgen later dit jaar of begin 2018 de verkiezingen voor de provinciale en nationale raden van de Poder Popular of de Volksmacht. De samenstelling van de kandidatenlijst verloopt hier omwille van de

CUBANEN KIEZEN NIEUWE GEMEENTERADEN, PROVINCIERADEN EN PARLEMENT

schaalgrootte anders. Een centrale rol is weggelegd voor de gemeentelijke, provinciale en nationale comisiones de candidaturas. In deze commissies zetelen vertegenwoordigers van de volksorganisaties van de vakbond CTC, de vrouwenorganisatie FMC, de boerenorganisatie ANAP, de studentenorganisaties FEEM en FEU en van de wijkcomités CDR. De gemeentelijke kandidatencommissie stellen hun pre-kandidaten voor de provinciale en nationale vergadering voor. In functie van de provinciale verkiezingen stelt de provinciale commissie op basis van de aangebrachte pre-kandidaturen de uiteindelijke kandidatenlijst samen. Een zelfde functie berust bij de nationale kiescommissie voor de opstelling van de kandidatenlijsten voor het nationaal parlement.

De commissies krijgen mogelijke kandidaten aangereikt via twee kanalen, elk goed voor 50% van kandidaten. Elke gemeenteraad kiest onder haar leden het aantal pre-kandidaten voor de provinciale raad en voor het nationaal parlement dat haar op basis van het bevolkingsaantal (1kandidaat per 20.000 inwoners) toekomt. Daarnaast dienen de gemeentelijke, provinciale en nationale afdelingen van de volksorganisaties ook hun kandidaten in, die niet noodzakelijk uit de eigen regio hoeven te komen. In deze groep gaat het meestal om personaliteiten met een regionale of nationale bekendheid. Zo gebeurt het dat Raúl Castro door verschillende gemeentelijke of provinciale afdelingen van de massaorganisaties als hun kandidaat voor het nationaal parlement naar voor wordt geschoven.

De kandidatuurcommissies staan in voor de samenstelling van de kieslijsten. Cuba werkt met gesloten kieslijsten: er komen niet meer kandidaten op de kieslijst als er beschikbare zetels te verdelen zijn. Daarom is het des te meer van kapitaal belang dat de commissies op basis van de ingediende lijsten van pre-kandidaten een evenwichtige kandidatenlijst samenstellen, die een weerspiegeling vormt van de bevolkingsgroepen in de samenleving: stad-land, man-vrouw, blank-zwart-mesties, enz.

Elk provincieraadslid of parlamentslid vertegenwoordigt zijn kiesdistrict

CUBANEN KIEZEN NIEUWE GEMEENTERADEN, PROVINCIERADEN EN PARLEMENT

Een tweede taak van de commissies is om de kandidaten te spreiden over de verschillende gemeenten en kiesdistricten, want alleen zo behoudt elke kandidaat een rechtstreekse band met zijn kiesdistrict. Een voorbeeld: de provincie Havana heeft recht op 106 parlamentsleden. De nationale kandidatuurcommissie stelt een gesloten lijst op van 106 kandidaten en verdeelt die over de 15 gemeentes en verder over de kieskringen, zodat elke kandidaat verkiesbaar is als vertegenwoordiger van één specifieke kieskring. Of met andere woorden, elke kandidaat komt maar op in één welbepaalde kieskring. In ons voorbeeld van kiesdistrict 51 van de gemeente Plaza zullen de bewoners hun goed- of afkeuring kunnen geven aan slechts 3 à 4 kandidaten die hen voor de volgende vijf jaar zullen vertegenwoordigen in het parlement. Met andere woorden, zelfs een persoon als president Raúl Castro staat als kandidaat voor het nationale parlement op het stembiljet van slechts één kiesdistrict, nl. in een wijk in Santiago de Cuba. Voor ons is dit wellicht een vreemde manier van werken, maar in Cuba is een provincieraadslid of een parlementair op de eerste plaats een vertegenwoordiger en belangenbehartiger van zijn kieskring. Om de 6 maanden moet elke volksvertegenwoordiger, ook Raúl Castro, voor zijn kieskring verschijnen en rekenschap af te leggen van het geleverde werk.

Zoals de gemeenteraadsleden onderling het bestuur met zijn voorzitter en vicevoorzitter verkiezen, zo gebeurt dat ook op het provinciaal en nationaal vlak. Het nationaal parlement is de hoogste vertegenwoordiging van het Cubaanse volk en wordt om de 6 maanden voor één week samengeroepen. De parlamentsleden combineren hun mandaat met hun gewone job. De nationale parlamentsleden stellen dertig leden aan die de staatsraad vormen. Zij vertegenwoordigen het parlement tussen de plenaire vergaderingen in. De staatsraad duidt onder haar leden een president, een vicepresident en secretaris aan. Verder is het de bevoegdheid van de staatsraad om de ministers van de regering voor te dragen en te benoemen. Bij wet is de president van de staatsraad tevens ook de president van de regering. Tot de volgende verkiezingen bekleedt Raúl Castro nog deze functie. Daarna zal hij de functie overdragen aan zijn opvolger.

Nog even terugkomen op de rol van de PCC. Als zij geen verkiezingspartij is, wat dan wel? De

PCC waakt erover dat heel het electoraal proces verloopt volgens de waarden en normen vastgelegd in de nationale wetgeving en de grondwet. Dat klopt met haar algemene taak: het organiseren en oriënteren van de gezamenlijke inspanningen van het land bij de opbouw van het socialisme en de vooruitgang naar een communistische samenleving.

Bijkomende toelichting:

De gemeenteraden kiezen uit hun leden een aantal waarvan zij menen dat die best in de provinciale raad of in het nationaal parlement kunnen zetelen. Ook de massaorganisaties maken een lijst van kandidaten op.

Uit al deze mogelijke kandidaturen maken de provinciale kandidatuurcommissies per gemeente een ontwerp van modellijst op, waarop inderdaad niet meer (pre-)kandidaten voorkomen dan er zetels voorhanden zijn. (in die zin is het een gesloten kieslijst).

In de provincieraden en in het nationaal parlement mag maximaal 50 % van de mandatarissen uit de gemeenteraden komen; de overigen komen uit de lijst van de massaorganisaties. Met deze verhouding houden de kandidatuurcommissies rekening bij de opstelling.

Een gelijkaardig proces bij de nationale kandidatuurcommissie, die een ontwerp van modellijst voor het nationaal parlement opmaakt.

De provinciale kandidatuurcommissies leggen de ontwerplijst voor de provincieraden en de ontwerplijst voor het nationaal parlement voor aan de gemeenteraden, die hun bezwaren tegen één of meerdere pre-kandidaten of tegen heel de lijst kan uitspreken. Bij handopsteking en met gewone meerderheid geeft de gemeenteraad kandidaat per kandidaat goed- of afkeuring. In geval van afkeuring, moet de kandidatuurcommissie een nieuw voorstel uitwerken en voorleggen. In gemeentes met meerdere kiesdistricten, wordt de kandidatenlijst per district voorgesteld en goedgekeurd.

Eénmaal de gemeenteraad de voorstellijsten (provincie en parlement) heeft goedgekeurd, zal de kandidatuurcommissie ook de biografieën van de kandidaten opmaken.

Op de dag van de verkiezingen kunnen de kiezers de kandidaten voor hun kiesdistrict goedkeuren of afkeuren.

FOTO's:

CUBANEN KIEZEN NIEUWE GEMEENTERADEN, PROVINCIERADEN EN PARLEMENT

